

سرمقاله

ضرورت بازسازی بنیادین دولت

رضا جلالی*

روش‌های بازسازی دولت به منظور ارتقای کارایی و پاسخگویی، رقابت، تغییر انگیزه‌ها، عدالت و کاهش نابرابری و موانعی که بر سر راه کارکرد مناسب بازار در اقتصادهای در حال گذار و در حال توسعه وجود دارند، بنابراین نهاد مردم‌سالاری پیشنهادهانی را به منظور ارتقای کارکردهای دولت ادامه و برای برون‌رفت از بن‌بست‌موجود گوشه‌زدهایی را مطرح می‌کنیم. مثال ملموس آن تلاش‌های مکرر در مقفاعداسختن مردم به این باور بوده است. که در اثر سیاست‌های تعدیل ساختاری به خصوص در عرصه اقتصادی که رسماً از سال ۱۳۶۹ آغاز شد، فقر و نابرابری در کشور کاهش یافت و برای اثبات ادعاهای خود به برخی از مطالعات رسمی اشاره کردند که بیشتر پاسخ به نیاز مقامات رسمی بود تا انعکاس واقعیت‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه. مؤلفه‌های اساسی رفاه اجتماعی را تغذیه، خدمات آموزشی و بهداشتی، مسکن، پوشاک، امنیت و اوقات فراغت بیشتر تشکیل می‌دهند. در حالی که در اثر سیاست‌های تعدیل ساختاری، تمامی شاخص‌های مربوطه شدیداً سقوط کردند. این سؤال اساسی کماکان مطرح است که: چگونه در حالی که همه مؤلفه‌های رفاه مادی و اجتماعی نزولی بودند، بعضی از مطالعات کارشناسی برآیند آنها را صعودی محاسبه کرده‌اند. فاصله عقیقی بین برخی تحلیل‌های به اصطلاح کارشناسی و واقعیت‌های زندگی روزمره مردم، وجود دارد. آمار رسمی، اطلاعاتی عرضه می‌دارند که مردم خلاف آنها را در سفره‌های خود، در کیفیت و هزنه‌های سرسام‌آور مسکن، پوشاک، خدمات بهداشتی و آموزشی خود و فرزندانشان می‌یابند، به خصوص هزینه‌های سرسام‌آور و لجام‌گیخته مسکن که بیش از نیمی از درآمدهای خانوار را به خود اختصاص می‌دهد.

همچنین افزایش آمارهای مختلف جرائم و مفاسد اجتماعی همگی حکایت از فقیرترشدن عموم مردم دادند. تقریباً اکثریت قریب به اتفاق خانوارها برای تأمین حداقل‌های زندگی خود مجبور به قبول مشاغل دوم و سوم برای خود و فرزندان تحصیل کرده خود در مقاطع تحصیلات تکمیلی که هر کاری در شان و منزلت آنان نمی باشد، شدند. تأثیر مخرب سیاست‌های ساختاری دولت‌های مختلف بسیار فراتر از حیطه اقتصاد رفت و به لحاظ عمق و گستردگی و چه به پیکره نحیف جامعه ما تحمیل کرد که چه به لحاظ عمق و گستردگی و چه به لحاظ تاریکی کاملاً بی سابقه بودند. جوانه‌های پدیده نوظهور بجه‌های خیابانی، دختران فراری، گسترش اعتیاد، خودکشی، فحشا، تکدی‌گری، سرفت، قتل و بزهکاری‌های اجتماعی همگی ریشه در ناهسامانی‌های اقتصادی دارند که خود محصول عوامل گوناگونی از جمله اتخاذ سیاست‌های غلط اقتصادی هستند. اگرچه در گسترش فقر و نابرابری و تبعات شوم آنها در جامعه ما، سیاست‌های اتخاذشده از طرف اردوگاه‌های راست و چپ ناکارآمد در طول بیشتر از ۴ دهه، تنها عامل همه ناهسامانی نیست، اما نقش مهمی در این ناهسامانی‌ها ایفا کرده است. روشن‌ترین نتیجهٔ فاجع پیوند غلط اقتصاد با سیاست را می‌توان اوج این ناهسامانی‌ها قلمداد کرد. اینکه فاصله عمیق ارته شده در تئوری‌های اقتصادی و سیاسی در عالم واقع وجود دارد که شدیداً مشروط و محدود به سلسله مراتب قدرت در سطوح بین‌المللی و ملی است که بارزترین نمونه‌های آن را می‌توان نوسانات غیرقابل مهار نرخ ارز، تالارهای بورس و اوراق بهادار و عدم توانمندی‌های عنصر دولت در کنترل تورم و گرانی‌های مهارنشدنی کالاهای اساسی مورد نیاز مردم جستجو کرد. همه این دغدغه‌های برنج چند پیام مشترک دارند که شاید مهم‌ترین آنها رعایت اعتدال و پرهیز از هرگونه افراط و تفریط در کشوری‌های غلط و نابخرانه در عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است. کشور دارد و اینکه این اعتدال در ظرف زمان و مکان خاص خود و با توجه به موانع فراوری سیاست‌گذاران باید ارزیابی گردد.

پرواضح است که نمی‌توان بر اساس اطلاعات گذشته، آینده را پیش‌بینی کرد. دنیا در حال تحول است و مسلماً آینده مثل گذشته نخواهد بود و ما کماکان با سیاست‌هایی که در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی وضع می‌کنیم به تغییر واقعیت ادامه می‌دهیم. بسری‌ال ایجاد هرگونه تحول و تغییر یا توانایی انطباق با شوک به وجود آمده در جامعه نیازمند تشکیل نهادهایی هستیم که بتوانند با کارایی و پاسخگویی لازم با واقعیت درگیرشده برخورد کنند. هر آینه تحول نهادهای نیازمند زمان است. تاریخ اقتصادی، دانستن بی‌پایان محاسبات غلط است که منجر به فبطی، گرسنگی، خدعه و جنگ، مرگ، رکود اقتصادی و سقوط و در واقع محو کل فرهنگ‌ها و تمدن‌ها می‌شود.

اگر بخواهیم علل این اشتباهات فاحش محاسباتی را برشمریم باید به نکات مهمی اشاره کنیم:

نخست اینکه ما هیچگاه واقعیت‌ها را آنطور که هست بشناسیم. نظریه‌ها، اعتقادات، کوه‌گویی که مدعی توصیف واقعیات هستند.

دوم اینکه درک درستی از نظام‌های اعتقادی نداریم و علت آن این است که درک منطقی از جهان پراشوسوی که در آن عدم اطمینان محض داریم، بعید است.

سوم اینکه روش درک ما از مشکلات اقتصادهای در حال گذار و جهان سوم، درک غلطی است. اگر در پیچیدگی واقعیت‌های اجتماعی به مسئله خصوصی‌سازی اشاره کنیم، به خوبی درخواهیم یافت که خصوصی‌سازی مستلزم ساختارهای مستحکم (حاکمیت قانون و مکانیزم‌های ضمانت اجرای آن است. برای بهبود کیفیت اقتصاد کارآمد و پایدار، باید قیود و محدودیت‌ها را شناخت و با تغییر آنها شرایط لازم را فراهم آورد. در نهایت نتیجه می‌گیریم عوامل مؤثری در این تغییر و تحولات وجود دارد که باید به بررسی توسعه اقتصاد و ناهموکن آن، درجه توسعه و تکامل نهادهای بپردازیم و نتیجه می‌گیریم که روش‌های متفاوت و زیادی برای دستیابی به اقتصاد سالم و پاک و ثروت مشروع، و به طور عادلانه برای آحاد ملت وجود دارد. به یقین درمی‌یابیم که علل این ناهسامانی‌ها حرص و آز و طمع صاحبان قدرت تلقی می‌شود، تا اشتباهات محاسباتی؟بنابراین اگر درصد برآییم تا تعامل بین دولت و بازارها را مورد بررسی قرار دهیم، ابتدا بایستی چارچوبی را به منظور راهگشایی برون‌رفت از بن‌بست موجودی که مدت‌هاست گریبان گیر کشور ما شده است، بباییم که نقش دولت در تمام دوره‌ها در کشورمان چه باید باشد؟ یا برای پاسخ به این سؤال بایستی متصفانه به نقد قضایای بنیادین اقتصاد رفاه بپردازیم و ناتوانی‌های سنتی و جدید بازار را در تأمین کارایی‌ها مد نظر قرار دهیم. بنابراین با استناد به شواهد و قرائن موقعیت‌های اقتصادی اجتماعی برخی از کشورهای جنوب شرق آسیا همچون مالزی و سنگاپور، دیدگاه سنتی بیابان بین عدالت و کارایی را به چالش می‌کشد و نشان می‌دهد که نه تنها این کشورها قادر شدند که به نرخ‌های سریع رشد دست یابند و هم‌زمان سطوح نسبتاً بالای عدالت را برقرار کنند، بلکه حتی نشان می‌دهند که سیاست‌های مساوات‌طلبانه آنها نقش مهمی در ارتقای نرخ‌های رشد پایدار آن کشورها ایفا کردند. سیاست‌های مساوات‌طلبی که به طور مناسبی طراحی شده باشند نیز می‌توانند به ارتقای ثبات سیاسی و اقتصادی و انسجام اجتماعی در بزنگاه خطر بیانجامند.پس نتیجه میگیریم که لازمه ضرورت بازسازی بنیادین دولت عدم تکرار اشتباهات محاسباتی دولت مستقر و دولتی‌های قبلی نیز بوده محسوب می‌شود.

✽**کارشناس ارشد اقتصاد سیاسی**

اخیر کوتاه

پیام تسلیت رهبری در پی درگذشت

میرزا حسین کریمی

رهبر انقلاب اسلامی در پیامی درگذشت شاعر شیرین‌سخن آقای میرزا حسین کریمی را تسلیت گفتند.

به گزارش ایسنا، در این پیام آمده است: جناب حجّه‌الاسلام آقای آل‌هاشم دام بقائه

تسلیت اینجانب را به مناسبت درگذشت شاعر شیرین‌سخن و طنزپرداز مرحوم آقای میرزا حسین کریمی رحمةاللهعلیه به جامعه هنری آذربایجان و مردم عزیز مراغه و بالخصوص به یازماندگان محترم ایشان ابلاغ فرمائید. مغفرت الهی را برای آن مرحوم مسألت میکنم.

پیام همسر بشار اسد به همسر رئیسی

همسر رئیس سائکرد سوریه در پیامی به همسر رئیس کشورمان چهل و چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب را تبریک گفت.
به گزارش ایسنا به نقل از سفارت جمهوری اسلامی ایران در دمشق، اسما اسد، همسر بشار اسد رئیس جمهور سوریه در پیامی به جمیله هلمی العبدی، پیوستر سیداربرهیم رئیسریسی رئیس جمهور ایران چهل و چهارمین سالگرد همسر انقلاب اسلامی را تبریک گفت.

خانم اسما در این پیام از پیشرفت و توسعه جمهوری اسلامی ایران در طول چند دهه گذشته به ویژه در عرصه زنان تمجید کرد.

گروه سیاسی - محمدحسین یزدی، علی‌رغم

انتقادهایی که به مصوبه اخیر سرران سه قوه معروف به «مولدسازی» وجود دارد، به نظر می‌رسد اجرای این مصوبه آغاز شده است. این امر در روزهای اخیر با انتشار فهرست اموالی که برای فروش شناسایی شده وارد فاز تازه ای شده است اما شاید نکته مهمتر در خصوص این مصوبه این است که سخنگوی شورای نگهبان در پاسخ به سوالی درباره نظر شورای نگهبان نسبت به مصوبه مولدسازی اموال مازاد دولت گفت: این مصوبه به شورای نگهبان ارتباطی ندارد. این اظهار نظر یک روز پس از رونمایی از سامانه «مولدسازی» صورت گرفت، سامانه ای که برای اعلام عمومی آنچه توسط هیات هفت نفره به فروش می‌رسد، شکل گرفته است. رئیس سازمان خصوصی‌سازی با اشاره به سامانه مولدسازی عنوان کرد: در سامانه سایت تمام رکوردهایی که در طرح مصوب می‌شوند ارایه خواهد شد. تنها یک ملاحظه جزئی وجود دارد و آن این است که احتمالاً درس نهایی اعلام نموده تا دو مسیر مولدسازی اموال مازاد مصوب می‌شوند در سایت ارائه می‌شود.

با رونمایی از این سایت، اولین سری اموال دولتی که قرار است فروخته شود، اعلام شده که در بین آنها دارایی‌های ستاد وزارت جهاد کشاورزی شامل باغات و زمین‌های وسیع چندصد هزار متری و چند میلیون متر مریعی به چشم می‌خورد. در این بین زمیني در استان فارس با مساحت ۵۵ میلیون متر مربع به عنوان یکی از وسیع‌ترین مورد در بین این املاک دیده می‌شود. قبیل ذکر است که همچنان اطلاعاتی در خصوص نحوه قیمت‌گذاری این اموال در دسترس قرار نگرفته است.

سایت جماران در گزارشی در این خصوص نوشت: در لیست املاک معرفی شده توسط وزارت آموزش و پرورش جهت اجرای مصوبه مولدسازی، دهها مدرسه دیده می‌شود.

این در حالی است که همچنان برخی صاحب نظران از

جلسه تعدادی از نمایندگان مجلس نسبت به این مصوبه،

چگونگی تصویب آن و مواردی در آن از جمله ممنویت قضایی هیات هفت نفره تصمیم گیرنده در آن انتقاد دارند. یکی از انتقاداتی که از شروع تشکیل جلسات سران قوا و تصمیم سازی و قانون گذاری در این جلسات همواره وجود داشته، این است که آیا قانون گذاری در قابل مصوبات این جلسه به معنای بی خاصیت کردن مجلس، به عنوان قوه مقننه نیست؟ این همان موضوعی است که یک ماه پیش باعث اعتراض الیاس نادران نماینده تهران و استعفاي وی از نمایندگی شد، استعفای که سرنوشته آن معلوم نشد! نادران پانزدهم دی ماه در صحن مجلس با اعتراض به دخالت «شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا» در کار مجلس گفت: «شما که مجلس را ضایع کردید. شما که مجلس را بی‌خاصیت کردید. شما که مجلس را با تصمیم‌هایی که می‌گیرید از کارآمدی و

کارایی انداخته‌اید.» حالا مصوبه اخیر که به «مولدسازی دارایی‌های دولت» نامیده می‌شود، عمق سخن نادران را بیشتر نشان می‌دهد.

سایت عصر ایران در روزهای اول اعلام ان مصوبه، در مطلبی با عنوان «پس مجلس کجای کار است» در این خصوص پرسیده است. اگر تصمیمات کلان اقتصادی به شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا سپرده شده و هیأت عالی نظارت بر خُسن اجرای سیاست‌های کلی نظام هم در مجمع تشخیص مصلحت نظام تشکیل شده و اساساً نهادهی به نام مجلس شورای اسلامی که قرار بود در راس امور باشد، دقیقاً چه کاره است و اصلاً با این وضعیت به چه کار می‌آید؟ اما مسرف نظر از این انتقاد عام، درباره این مصوبه خاص جلسه سران سه قوه نیز انتقادهایی وجود دارد. بر اساس آنچه منتشر شده مصوبه

محسني اژه‌ای:

محکومان و زندانیان دارای شاکی خصوصی هم می‌توانند از عفو اخیر بهره‌مند شوند

مقدور است و با تلاش‌های مضاعف، به گونه‌ای امور را تمشیت کنند که کارهای سال جاری به سال اتی موکول نشود.

وی افزود: در همین راستا، معاونت مالی و پشتیبانی نیز نهایت مساعدت را در قبال همکاری‌که در این ایام کارهای فوق‌العاده و شانه‌روزی می‌کنند داشته باشد.

محسنی اژه‌ای همچنین به معاونت مالی و پشتیبانی قوه قضائیه نیز دستور داد تا توجه به در پیش بودن ماه مبارک رمضان و عید نوروز، برای کمک و مساعدت بیشتر به همکاران و نیروهایی که دریافتی کمتری دارند، برآوردها اقدامات لازم را انجام دهند.

رئیس قوه قضائیه در پایان با اشاره به در پیش بودن منوبه‌های دینی و ملی، به بخش‌های ذریبط در دستگاه قضایی دستور داد همچون سال‌های گذشته برای کمک به زندانیان و خانواده‌های آنها و به طور کلی همه محرومان، مقدمات جلب و جدب کمک‌ها و مساعدت‌های مردم و خیرین را فراهم آورد.

در بخش دوام جلسه شورای عالی قوه قضائیه حجت‌الاسلام والمسلمین رحیمی معاون قضایی قوه قضائیه با اشاره به «قدامات گسترده و شانه‌روزی مراجع قضایی در راستای اجرای دستور عفو اخیر مقام معظم رهبری» اظهار کرد:

کواکبیان در گفت‌وگو با خبرگزاری فارس شرح کرد

سه شرط حزب مردم سالاری برای فعال شدن در انتخابات

قانون اساسی را می‌خواهیم اصلاح بکنیم در چارچوب خود همین قانون اساسی یک نتیجه جمع بندی دارد و یا اگر قرار باشد غیر از این چارچوب باشد به نظر بنده شدنی نیست. در بیانیه آقای خامنی‌ عم صراحت ندارد به این مسئله که شسیفت کرده باشیم به سمنتی که به خارج از قانون اساسی فعلی بخواهیم اصلاح آن را انجام بدهیم. من میخوام در این موضوع به شما بگویم که بالاخره یک فرد ادعا طلب نباید کاملاً مایوس باشد و رو سه قیله لا اله الا الله بگوید، چون هیچ کار نمی‌توانیم بکنیم پس هیچ کار نکنیم! خیر نباید این چنین باشد، من معتقدم که همین نگاه را باید جوری تبلیغ کنیم و تعویض کنیم و بتوانیم کاری را جلو ببریم و عملیاتی کنیم، ما در حزب مردم سالاری همچنان معتقدیم اصلاح قانون اساسی در چارچوب قانون اساسی صورت پذیر است و چندین کنگره خبره ما هم در این موضوع شکل گرفته و در کنگره آینده هم که قرار است برگزار شود شعار ما این بوده که برای برون رفت از مشکلات کشور باید بن بست‌های قانون اساسی موجود را رفع بکنیم. آیا پیشنهاد عملی و متقن هم برای اصلاح قانون اساسی داشته‌اید؟

کواکبیان: ما در آن بیانیه‌ای که در حزب مردم سالاری منتشر کردیم، ۱۵ مورد نه اصل، در رابطه با مشکلات قانون اساسی مطرح کردیم و بنده هم حتی یک کرسی برای اصلاحات ندارم. ما آن‌ها را اصلاحات نبودند و ما آن‌ها را اصلاح طلب نمی‌دانستیم و انتخابات واقعا راقبتی نبود.

تحلیل شما در رابطه با حوادث اخیر کشور و اغتشاشات چیست؟
کواکبیان: من معتقدم ۳ دیدگاه در پسا اتفاقات چند ماهه اخیر ایران وجود دارد، با ما هم پی‌دیوم بالاخره یک تحولاتی در جامعه اتفاق افتاده و این تحولات را تا جایی که می‌توانیم باید تأیید نگذار بدانیم، یا اینکه بگوییم همه چیز گل و بلبل است و هیچ اتفاقی صورت نگرفته، یا هم بگوییم حالا که اصلاح نمی‌شود و بعضی‌ها می‌گویند همه چیز گل و بلبل است ما ریشه در سیاست دارد و بحث‌های سیاسی هم برمی‌گردد به نظام حکمرانی که چگونه حکمرانی شکل گرفته که حکمرانی هم

شامشنبه ۲۵ بهمن ۱۴۰۱ - ۲۳ رجب ۱۴۴۴ - ۱۴ فوریه ۲۰۲۳ - سل بیست دوم - شماره ۵۹۳۱

پس از انتشار اولین فهرست اموال مازاد دولت اعلام شد

مصوبه مولدسازی به شورای نگهبان ارتباطی ندارد

تعدادی باغ، زمین‌های وسیع و مدارس در لیست فروش قرار دارند

بدون اینکه اطلاعاتی درخصوص نحوه قیمت گذاری این اموال اعلام شود

فروش شد!

فروش شد!

سازمان خصوصی سازی